
Maria,

Her kommer en salig blanding. Poenget er: Hvis du kan bruke noen alene eller sammen med noe annet, vær så god. Rediger gjerne. Det må passe deg. Noe er dobbelt – litt for å vise at det kan vises på ulike vis. NB . Flere er med animasjoner. Ellers pleier jeg å låne grafer fra Holbergfondene...

Desto færre slides, desto bedre

Som du ser – veldig lite her på folkefinansiering Så her kan jo du bidra med fordeler og ulemper selv 😊

Lykke til 😊

Vi skulle gjerne vært hos dere i dag!

Med uværet ble våre fly dessverre kansellert.

Vi har allikevel valgt å sponse arrangementet.

På våre nettsider finner dere mye aksje-kunnskap og statistikk for bruk i prosjektoppgaver www.aksjenorge.no

AksjeNorge

Forbehold:

Investeringer i aksjer og verdipapirer medfører risiko for tap av deler eller hele investerte beløp. Det er viktig å sette seg inn i hvilken risiko du tar før du investerer. AksjeNorge gir ikke personlige råd om skatt og investeringer. Du må selv sette deg inn i de regler som gjelder for deg. Det vi deler på våre nettsider eller deler seminarer er generelle betraktninger og må ikke ansees som personlige råd. Vi håper allikevel at du finner det nyttig.

Kristin Skaug
daglig leder AksjeNorge
kristin.skaug@aksjenorge.no

Før vi starter, noen forbehold

Investeringer i aksjer og verdipapirer medfører risiko for tap av deler eller hele investerte beløp. Det er viktig å sette seg inn i hvilken risiko du tar før du investerer. AksjeNorge gir ikke personlige råd om skatt og investeringer. Du må selv sette deg inn i de regler som gjelder for deg. Det vi skriver på våre nettsider eller deler i webinarer og seminarer er generelle betraktninger og må ikke ansees som personlige råd. Vi håper allikevel at våre artikler og webinarer er til nytte.

MENS KVINNER ER REDDE
FOR Å TAPE PENGER,
ER MENN LIKE REDDE FOR
Å IKKE OPPNÅ
BRA NOK AVKASTNING

MITT BESTE AKSJETIPS

KJØPE BILLIG
OG
SELGE DYRT

HVORFOR HAR VI BEDRIFTER?

DE FLESTE BEDRIFTER ER ETABLERT
MED DEN HENSIKT Å
TJENE PENGER OG DERMED
VÆRE LØNNSOMME FOR SINE EIERE
(INVESTORER OG AKSJONÆRER = DEG)

HVORFOR HAR VI AKSJER?

DE FLESTE BEDRIFTER TRENGER GOD
TILGANG TIL KAPITAL
OG MED FLERE AKSJONÆRER
BEDRES MULIGHETENE

DE FLESTE BEDRIFTER TRENGER GOD
TILGANG TIL KAPITAL
OG MED FLERE AKSJONÆRER
BEDRES MULIGHETENE GJENNOM
NEDSALG (EXIT FOR DAGENS EIERE) OG
EMISJONER (SALG AV NYE AKSJER)

Derfor har vi aksjer

- Bedre tilgang til kapital for selskapene
 - Muligheten til å spre eierskap på flere
 - For selskapet er **du en kapitalkilde** for fremtidig vekst
-
- For deg er eierskap i **selskapet en mulighet** til å ta del i verdiutviklingen til selskapet, **en investering**
 - Du tjener på positive kursutvikling og utdeling av utbytte (fordeling av selskapets overskudd på aksjonærene)

Derfor har vi børs

- Enklere tilgang til kapital
- Markedstilpasset prising av aksjene
- Reguleringer sikrer **lik informasjon**

Strengt krav til børsnotering

Aksjer utstedt av allmennaksjeselskap eller tilsvarende utenlandsk selskap kan tas opp til notering dersom **aksjene** antas å ha **allmenn interesse** og kan forventes å bli gjenstand for **regelmessig omsetning**.

Ved avgjørelsen skal det også legges vekt på selskapets økonomi og andre forhold av betydning for om aksjene er egnet til notering.

	Uregulert markedsplass	Autorisert og fullt ut regulert markedsplass	
	Merkur Market	Oslo Axess	Oslo Børs
Selskapsform	AS, ASA, EK-bevis	ASA	ASA, EK-bevis
Opptaksprosess	1-2 uker	4-8 uker	4-8 uker
Markedsverdi	Ingen krav	Kr 8 mio	Kr 300 mio
Økonomi		Minst 12mnd likviditet	Minst 12mnd likviditet
Antall aksjonærer	30	100	Minst 500 for aksjer Minst 200 for EK bevis
Hver aksjonær må eie aksjer for minst	5.000 kr	10.000 kr	10.000 kr
Allmenn spredning	15 %	25 %	25 %
Historikk og virksomhet		Minst én års- eller delårsrapport. Igangsatt planlagt virksomhet.	Må ha tre års historikk og virksomhet. Kan dispenseres.
Intro.prospekt?		Ja	Ja
Krav til rådgiver	Meglerhus	Uavhengig	Uavhengig
Due Diligence	Begrenset finansiell og juridisk due diligence	Full finansiell og juridisk due diligence	Full finansiell og juridisk due diligence

Hvert 7. år har aksjene doblet seg i verdi...

- I gjennomsnitt har Oslo Børs steget med rundt 10% i året (i tillegg kommer utbytte-betalingene)
- Etter 7 år vil du da ha doblet investeringen din...

- Beregnes slik:
 $1,10^7 \times \text{investeringen}$

Avkastning for globale aksjer. MSCI World Index (i norske kroner).

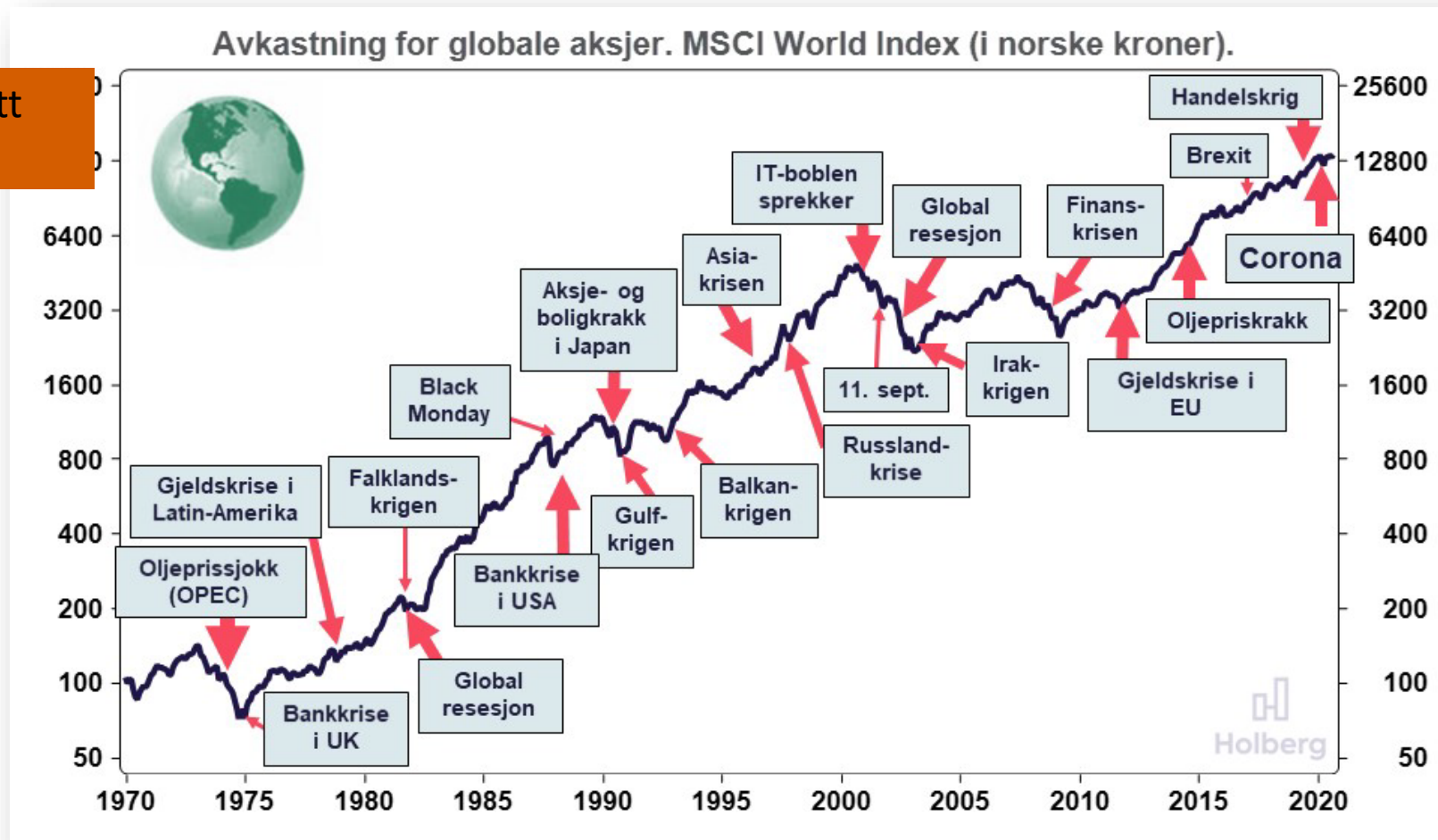
BNB Litt
nel

Etter 50 år med kriger, krakk og kriser....

Klart vi får flere kriser.....

BNB Litt
nel

Helsekrise

Bankkrise

Oljekrise

Vind-stille

USA-krise

Karbon-boble

Valuta-boble

Bolig-krise

Mat-krise

Krigs-krise

Crypto-krig

**AKSJER ER DIREKTE INVESTERINGER
I ET AKSJESELSKAP**

**AKSJEFOND ER EN SAMLING
AV AKSJER**

Forventet avkastning

RISIKO OG AVKASTNING

(RISK & REWARD , RISK & PREMIUM)

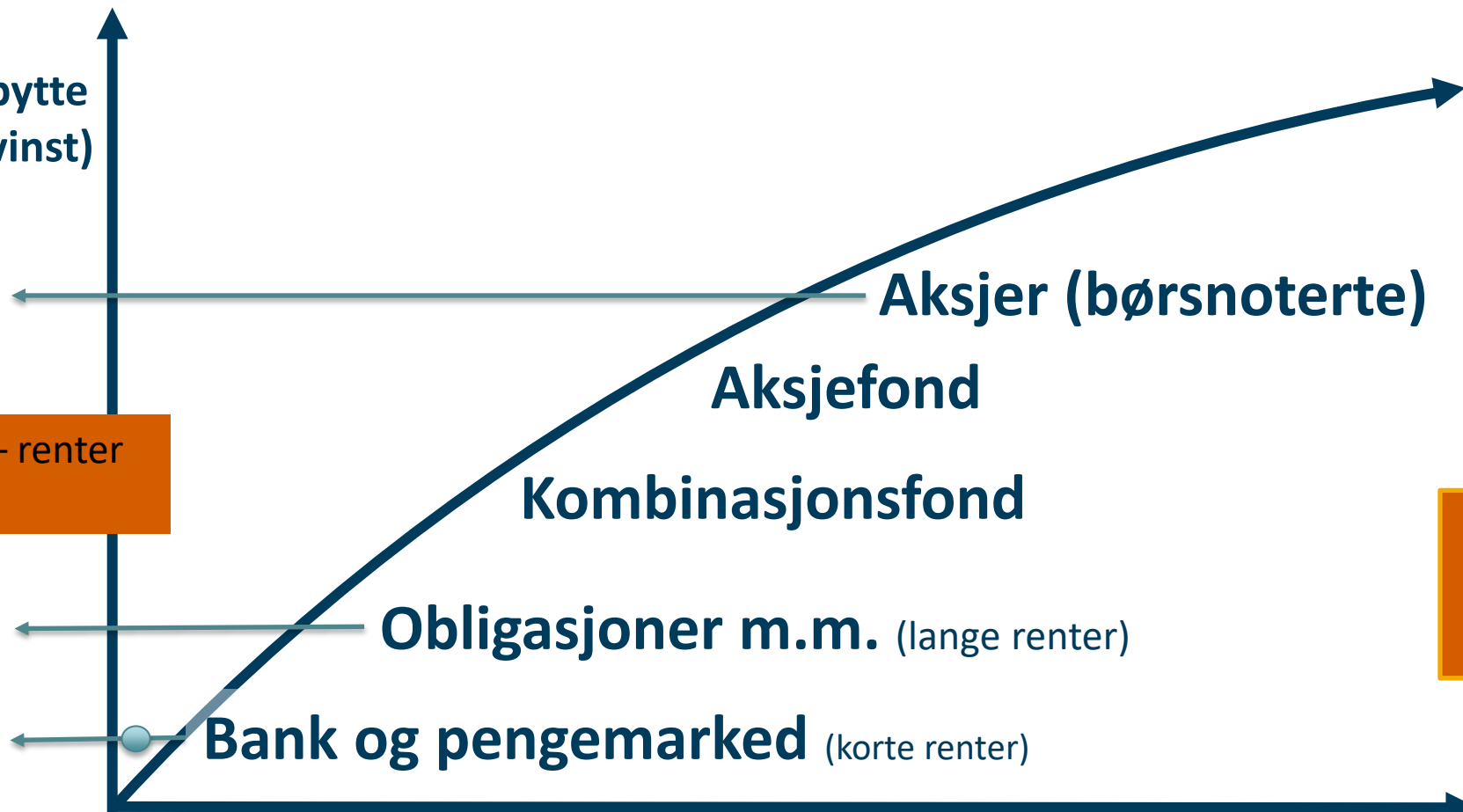
(renter,utbytte
og kursgevinst)

10 %
Oslo Børs
p.a. snitt

B Litt gammel – renter
justeres

2-4 %

0-2 %

Unoterte (OTC)

- Startups & Scaleups
- Crowdfunding
- Private selskaper
- Unge selskaper

Desto høyre risiko du tar,
desto høyere avkastning
skal du forvente.

RISIKO

Merk: Historisk avkastning er ingen garanti for fremtidig avkastning,. Tallene i grafen er årlig snitt siste 10 år.
Med covid-19 og 0 % i styringsrente må forventninger nedjusteres.

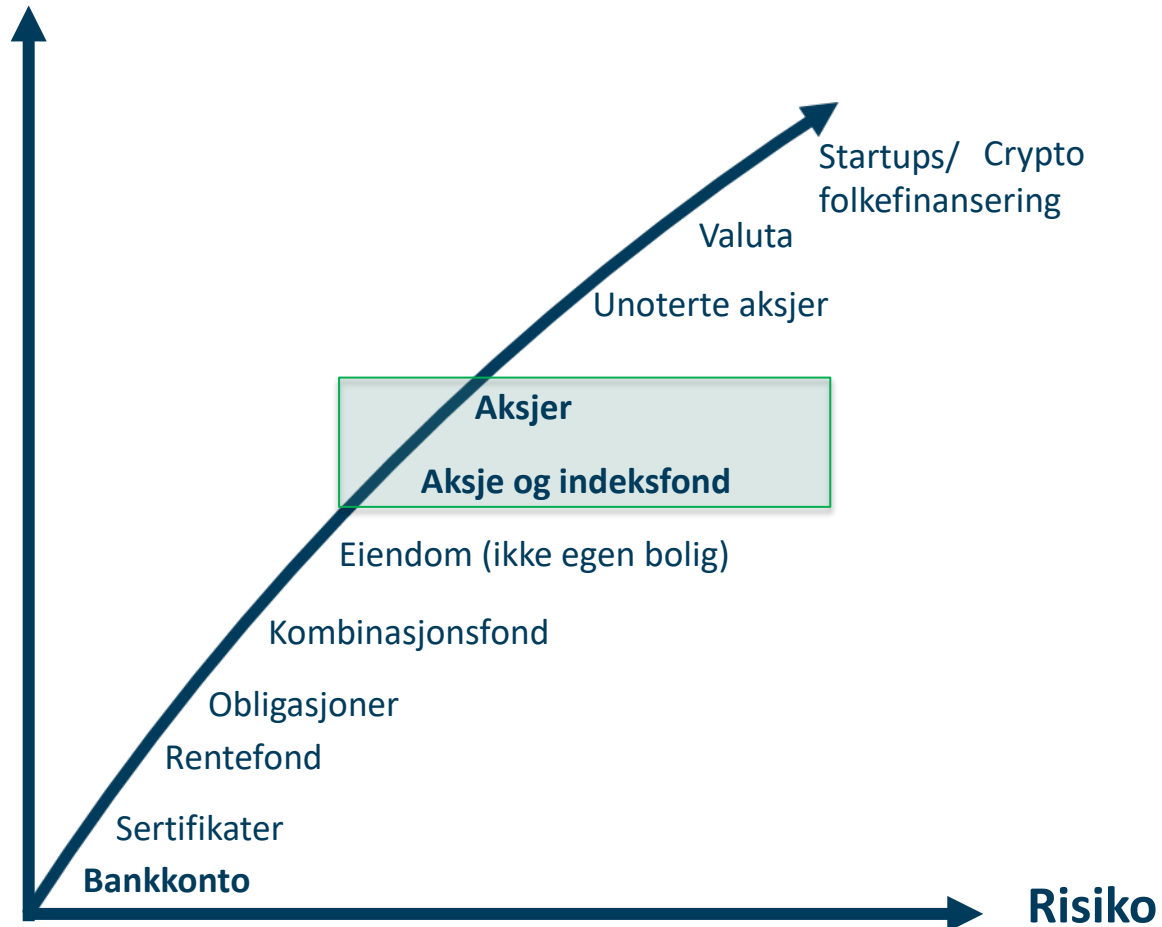

DINE SPAREALTERNATIVER

- får du betalt for risikoen du tar? (les: Risikopremie)

Avkastning

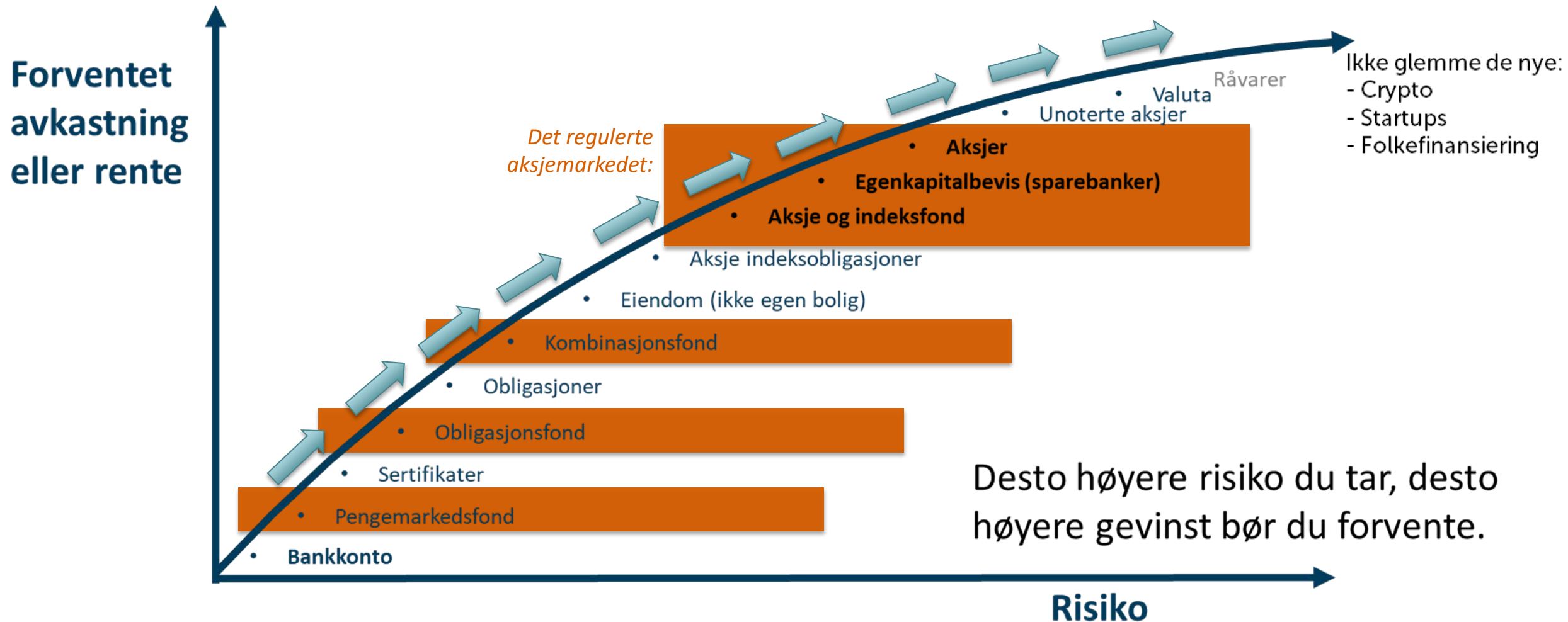
Forventet avkastning
eller rente

Desto høyere risiko du tar,
desto høyere gevinst bør
du forvente.

Ulike aktivaklasser gir ulik forventet avkastning

Får du riktig betalt for risikoen du tar?

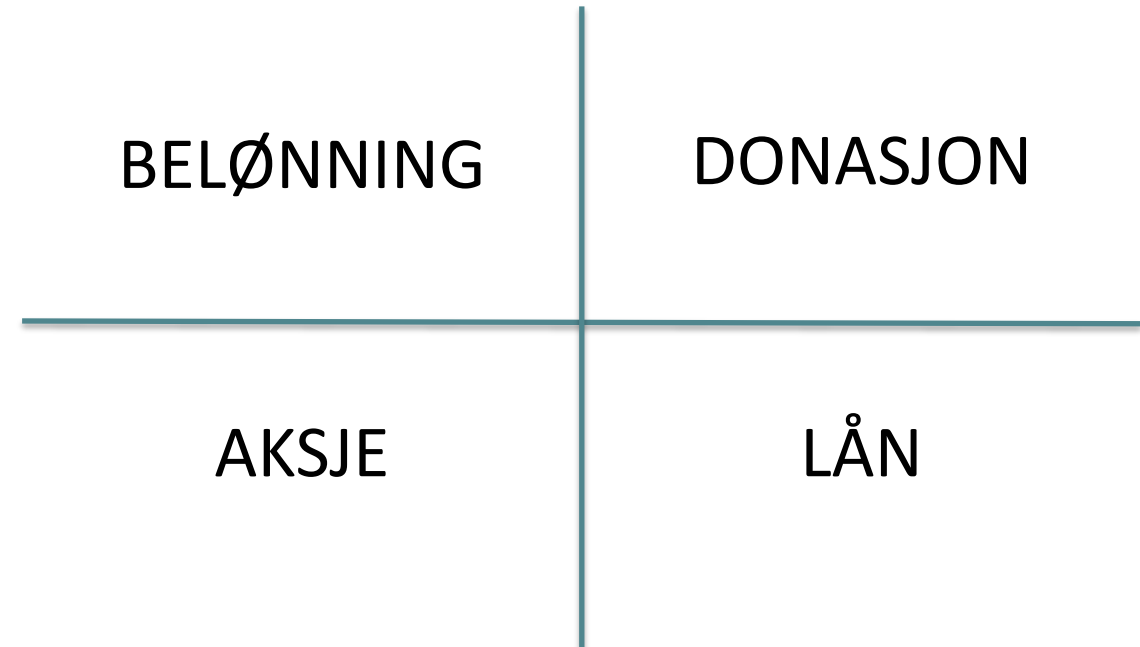

DET HANDLER OM Å FÅ **BETALT**
FOR DEN RISIKOEN DU TAR!

FOLKEFINANSIERING

- svært forenklet!

- Folkefinansiering, en måte for selskapet å skaffe kapital for videre drift og vekst
- Og en måte for investorer å være med på potensiell vekst i spennende (nye) selskaper.
 - Allikevel anbefalt kun for mindre beløp, som krydder i en større og bedre diversifisert portefølje
- Blant de fleste erfarne investorer utgjør dette en **bitteliten andel** av totale verdier
- Typisk selskaper som er i en **oppstartsfase**, noen helt ferske, andre allerede godt i gang
- Dette er investeringer med **betydelig høy risiko**.
 - Ofte er det slik at kun 1 av 5 nye selskaper overlever de første 5 årene... så spre risikoen godt!
- Ofte bidrar du også med egen kunnskap!

Skissen: Around ved Camilla Andersson

Børsen er en markedsplass

En slags «www.finn.no for aksjer».

Oslo Børs har tre markedsplasser

Regulert markeds plass. Hovedlisten. Aksjesparekonto kan brukes*

OSLO BØRS

Schibsted

XXL

AKER HORIZONS

nel

Euronext Expand

Multilateral handelsfasilitet

Euronext Growth

ENERGEIA
SOLAR POWER

NBX

*) Aksjesparekonto (ASK): Sjekk mer om regler. Aksjer og aksjefond som kan inngå i en ASK må ha hjemme-tilhørighet i EØS. Oppdatert 1.2.2024

Dette er en børsnotert aksje

- **BEVIS PÅ EIERSKAP**

En aksje er et bevis på at du eier en eierandel i en bedrift som er registrert som et aksjeselskap

- **ANTALL AKSJER ER ULIKT I HVERT SELSKAP**

Et selskap utsteder ett visst antall aksjer som normalt ikke endres før selskapet trenger penger og «trykker opp» flere aksjer

- **BØRSNOTERTE AKSJER**

Aksjer kan være noterte på børsen, men det er «bare» ca 350 aksjer på børsens markedsplasser.

De fleste bedriftene i Norge er unoterte aksjer, utenfor børsen.

- **STRENGE KRAV TIL BØRSNOTERING**

Aksje-selskapene må følge regler ved notering og mens de fortsatt er på børs. Ulike regler for ulike markedsplasser: Skal være av allmenn interesse, ha mange aksjonærer, dokumentere godt m.m.

HANDELSINFORMASJON

Handelsvaluta	NOK
Mengdebegrep	Number of units
Innrømmet aksjer	3 257 687 707
Nominal value	2,50

HANDELSINFORMASJON

Handelsvaluta	NOK
Mengdebegrep	Number of units
Innrømmet aksjer	1 550 365 021
Nominal value	12,50

HANDELSINFORMASJON

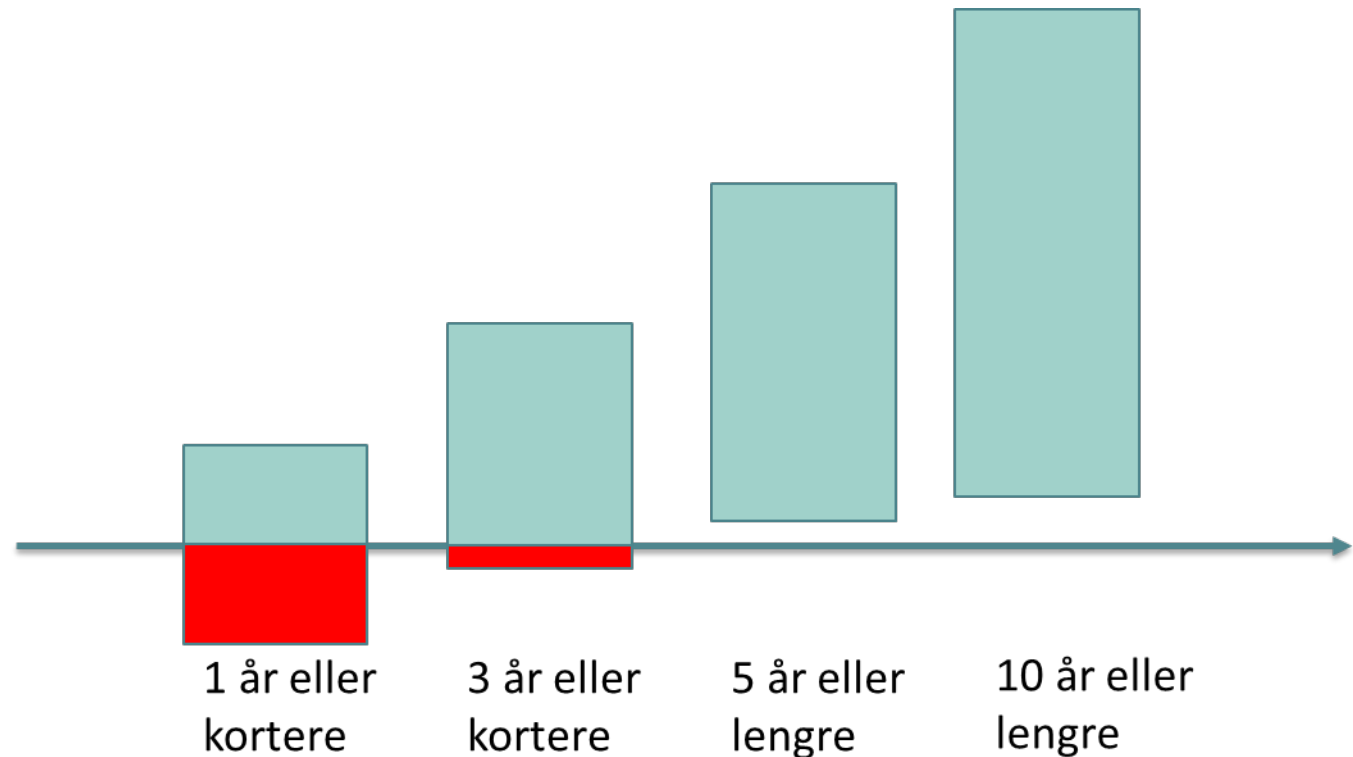
Handelsvaluta	NOK
Mengdebegrep	Number of units
Innrømmet aksjer	470 747 095
Nominal value	0,23

Tiden er din venn!

Potensielle verdi-tap reduseres over tid og dine gevinstmuligheter øker med tid.

Desto kortere investeringshorisont du har med aksjene/aksjefondene dine, desto mer sannsynlig er det at du vil selge med tap.

Over tid får du også effekten av rentes-rente.

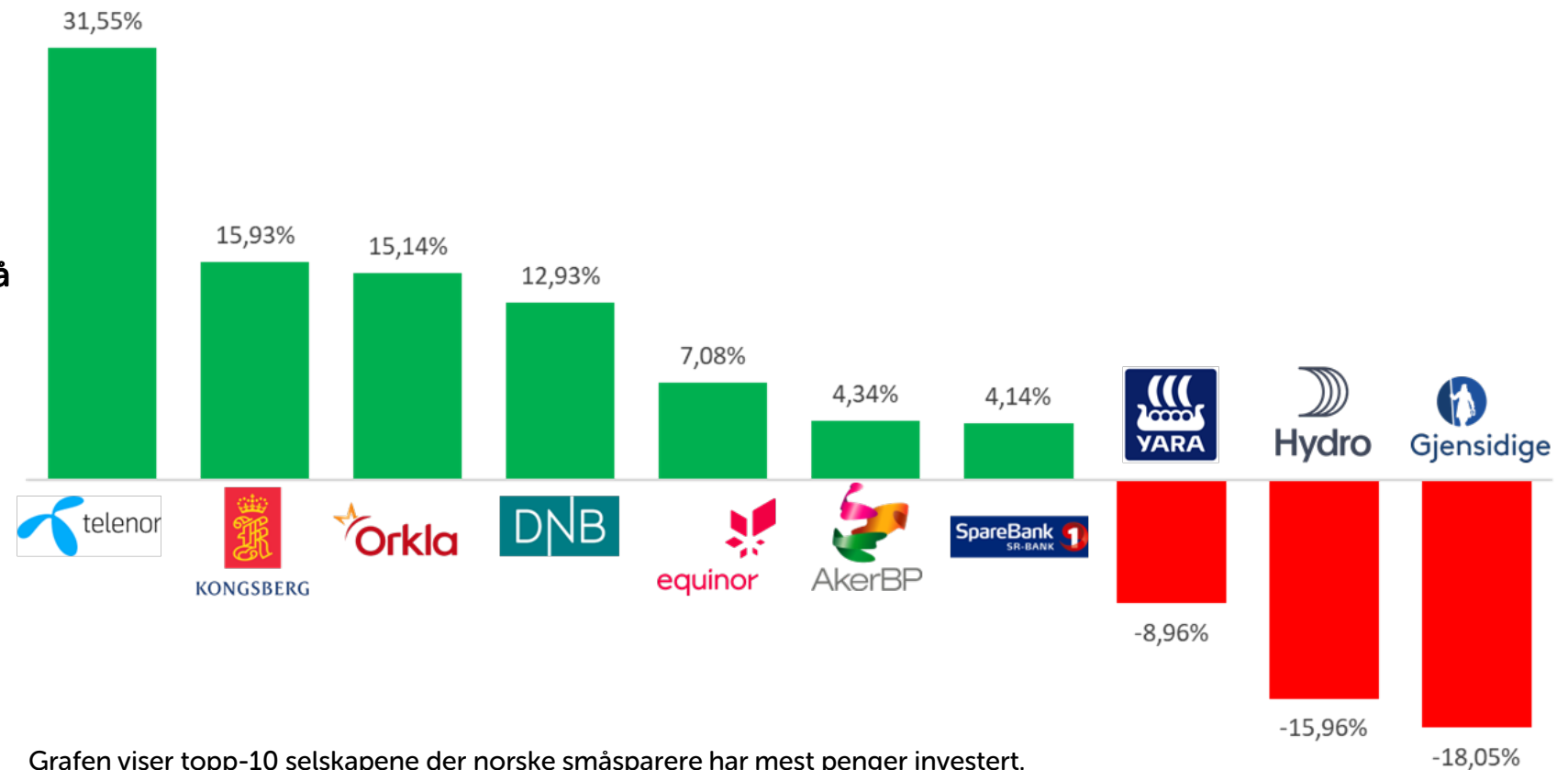

Diversifisering

Spre risikoen på flere aksjer.

Aksje-plukking er vanskelig!

Å spre risikoen på flere selskaper vil sikre bedre balanse og du vil unngå de største verdisvingningene.

Grafen viser topp-10 selskapene der norske småsparere har mest penger investert.

Søylene viser aksjekurs-utviklingen jan- okt i 2023. I snitt har disse ti aksjene steget 4,8 % i år.

- Involveringsgrad (Kortsiktig daytrading vs langsiktighet)
- Dine avkastningskrav
- Beløp du investerer og kostnader
- Diversifisering og markeder
- Plattform og handelskonto

Aksjer eller fond ?

Indeksfond

Norges fond

USA fond

Kombinasjonsfond

Rentefond

Du har flere hundre fond å velge mellom

Aksjer på børs i praksis

- Oppgjør skjer om 2 dager
- Børsen er åpen **09:00-16:20** (+ sluttauksjon)
- Du kan ikke handle for mer enn du har dekning for.

Velg 6-8 aksjer = redusere risikoen.

Pris = **kurtasje**. Sparer du små beløp blir aksjefond ofte bedre.

Sjekk ukesporteføljer og anbefalinger

Opprett Aksjesparekonto!

Brukes til aksjer som handels over børs og for aksjefond

- Gir deg utsatt skatt på gevinster og utbytter.
 - Stort aksjefondsunivers
 - Aksjer i Norge og EU/EØS
 - Veldig enkelt å holde oversikt
 - Likestiller småsparere med proffene
-
- NB: Gjelder kun aksjer notert på en regulert markeds plass. Vekst-aksjene på Euronext Growth er dermed ikke en del av dette investerings-utvalget.

Drivere og risikofaktorer må vurderes.

Her er noe eksempler

Makro

Finanspolitikk, pengepolitikk,
næringspolitikk

Høy prisvekst, høye renter,
skattenivåer, geopolitisk uro,
reguleringer

Markedet

Tilbud/etterspørsel, konkurrenter,
konjunkturer, råvarepriser

Verdenshandelen, lavere global
vekst, lavere etterspørsel,
utfordringer i leverandørindustrien,
det grønne skiftet m.m.

Selskapet

Ledelse, forretningsmodell,
konkurransefortrinn, produkter,
bærekraft

Finans/økonomi, økt konkurranse,
produkter, bærekraft, strategi,
forretningside, utbyttepolitikk

Dine aksjer gir

Gevinst når:

- Aksjekursen **stiger** fra du kjøpte (og du selger med gevinst)

Merk:

Du har hverken gevinst eller tap før du realiserer. Realisasjon betyr at du selger aksjer du eier.

Dine aksjer gir

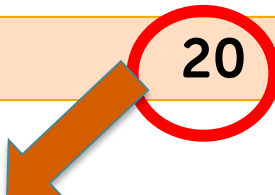
Gevinst når:

- Aksjekursen **stiger** fra du kjøpte (og du selger med gevinst)
- Selskapet du eier aksjer i beslutter å **dele ut utbytte** (en andel av overskuddet fordi selskapet er lønnsomt)

Merk:

Du har hverken gevinst eller tap før du realiserer. Realisasjon betyr at du selger aksjer du eier.

Bedriften AS – regnskap	
Inntekter	100
Lønn	40
Andre driftskostnader	25
Sum kostnader	65
Drifts overskudd	100-65 = 35
Avskrivninger	Xx
Skatt	Xx
Resultat etter skatt	20

-
- Beholde i selskapet? Investere i drift?
 - Dele ut i utbytte til aksjonærer?

Utbytte

- Foreslås av styret
- Vedtas av Generalforsamlingen *)
- Deles ut i et fast beløp per aksje
- **Eksempel:**
Utbytte: 5 kroner per aksje
Dine aksjer: 10 stykk
Ditt utbytte= $10 \times 5 \text{ kr} = 50 \text{ kr}$
- Noen deler ut for hvert kvartal, andre én gang per år (ifm. årsregnskapet)

Merk:

Forventninger til hva utbyttet skal bli, påvirker aksjekursen ved annonsering!

UTBYTTE tidslinje	I markedet
Annonsering	
Ja – utbytte høyt	Kursen stiger
Ja – utbytte lavt	Kursen faller
Nei – ikke utbytte	Årsak? Fall?
VIKTIG:	
Inntil GF avholdt	Inkl rett til utbytte
GF avholdt (dagen etter)	Aksje handles uten utbytte; Aksjekursen faller tilsvarende
De som eide aksjer da GF ble gjennomført, får utbytte utbetalt senere. <i>Du kan selge aksjen og fortsatt få utbytte.</i>	

Dine aksjer gir

Gevinst når:

- Aksjekursen stiger fra du kjøpte (og du selger med gevinst)
- Selskapet du eier aksjer i beslutter å dele ut utbytte (en andel av overskuddet fordi selskapet er lønnsomt)

Tap når:

- Aksjekursen faller fra du kjøpte (fordi du selger med tap)
- Selskapet må hente ny kapital og du velger å ikke investere mer (din eierandel og dine rettigheter blir relativt mindre verdt)

Merk:

Du har hverken gevinst eller tap før du realiserer. Realisasjon betyr at du selger aksjer du eier.

Dine aksjer gir

Gevinst når:

- Aksjekursen stiger fra du kjøpte (og du selger med gevinst)
- Selskapet du eier aksjer i beslutter å dele ut utbytte (en andel av overskuddet fordi selskapet er lønnsomt)

Merk:

Som aksjonær står du bakerst i køen når selskapet sliter økonomisk. I verste fall er hele investeringen tapt.

Tap når:

- Aksjekursen faller fra du kjøpte (fordi du selger med tap)
- Selskapet må hente ny kapital og du velger å ikke investere mer (din eierandel og dine rettigheter blir relativt mindre verdt)
- Selskapet må konvertere gjeld til aksjer,- fordi selskapet ikke klarer å betjene gjelden og kreditorene har sikkerhet i selskapet og bruker dette som brekkstang/pressmiddel.

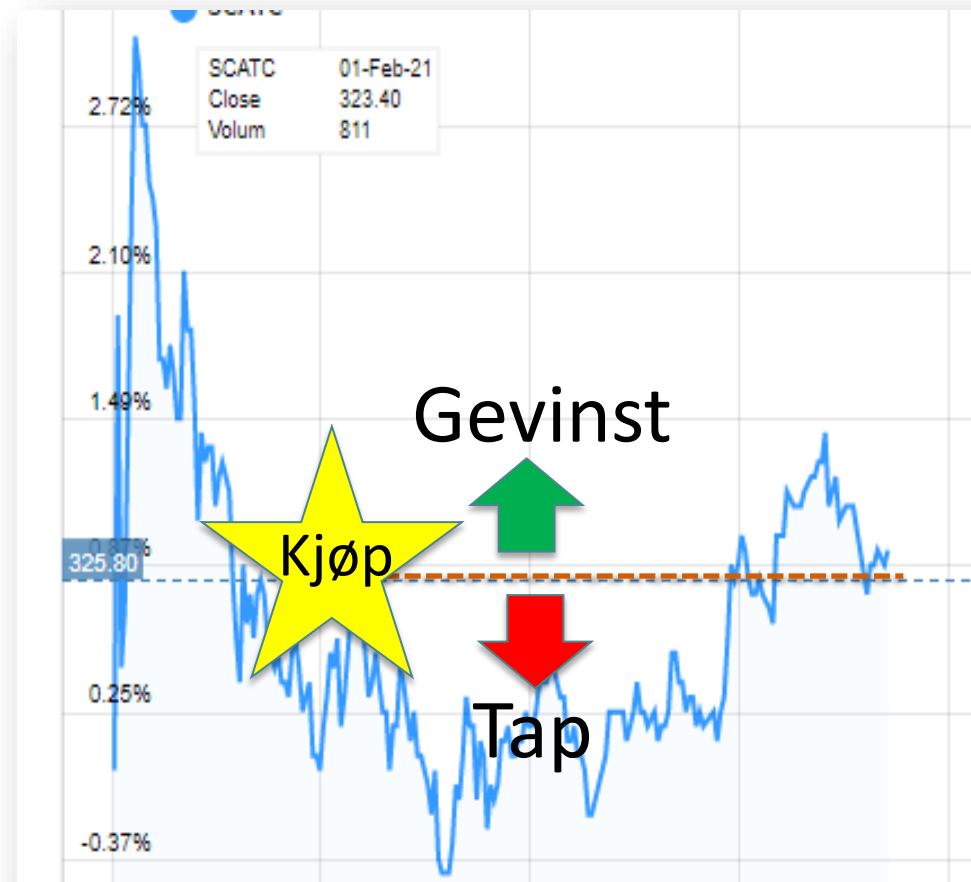
DU TJENER PÅ AKSJEINVESTETERINGER NÅR...

- Kjøper billig og selger dyrere.

Kjøpskurs
- salgskurs
= Kursgevinst

Husk kurtasje for
hver handel!

- Utdeling av utbytte:
Når selskapet går bra og det ikke
trenger hele overskuddet,
foreslås utbytte til aksjonærene

Aksjehandel på 1-2-3

Ikke vanskeligere enn å handle bøker på nett

1

Sikre at du har valgt riktig aksjehandelskonto / VPS for handelen du skal gjøre. De fleste velger å bruke Aksjesparekonto (ASK) for å ha utsatt skatt på gevinst og utbytte. Sikre at du har penger på konto.

Velg konto	▼
Bankkonto	
Aksjehandelskonto	
ASK konto	←

2

Finn din utvalgte aksje: Gjør noen enkle vurderinger:

- Historikk: Hvordan har aksjekursen utviklet seg i det siste?
- Nyheter: Er det vesentlige ting som skjer eller kan påvirke aksjen?
- Anbefaling: Hva anbefaler meglerhuset: Kjøp, salg eller hold?

3

Legg inn ordre (bestilling):

- Antall aksjer (du kan velge så lite som 1 aksje)
- Aksjekurs (ofte kalt «limitordre») – sjekk samtidig beregnet kostnad for handel. Handler du for beløp under kr 10.000 kan fort kostnadene utgjøre en større %-andel og spise av potensiell gevinst
- Tid: Anbefaler for nybegynnere at ordren er gyldig kun samme dag

Bekreft

Sjekk ordre

Kurtasje = kostnaden per transaksjon

Investering	1 000	10 000	100 000
Kurtasje	0,05 %	0,05 %	0,05 %
Minste kurtasje	79	79	79
Beregnet kurtasje, kjøp	0,49	4,9	49
Samlet kurtasje (x2)	158	158	98
Minimum behov for gevinst:	15,8 %	1,6 %	0,1 %

For dyr minstekurtasje
ved små investeringer

Småsparere-fellene

- Velger aksjer som har **steget veldig mye** og fort
- Investerer i **kun ett selskap** av gangen
- Investerer i selskaper som **har falt mye** (og lenge)
- Investerer i aksjer som har **lav kurs** (under 10 kr)
- **Endrer strategi** når de blir nervøse: Starter med å være langsiktig men blir kortsiktig ved minste børs-nedgang

Lånt av Børge Lund – verdens beste til å ta de fleste på kornet!

Diversifisering = Spre din risiko

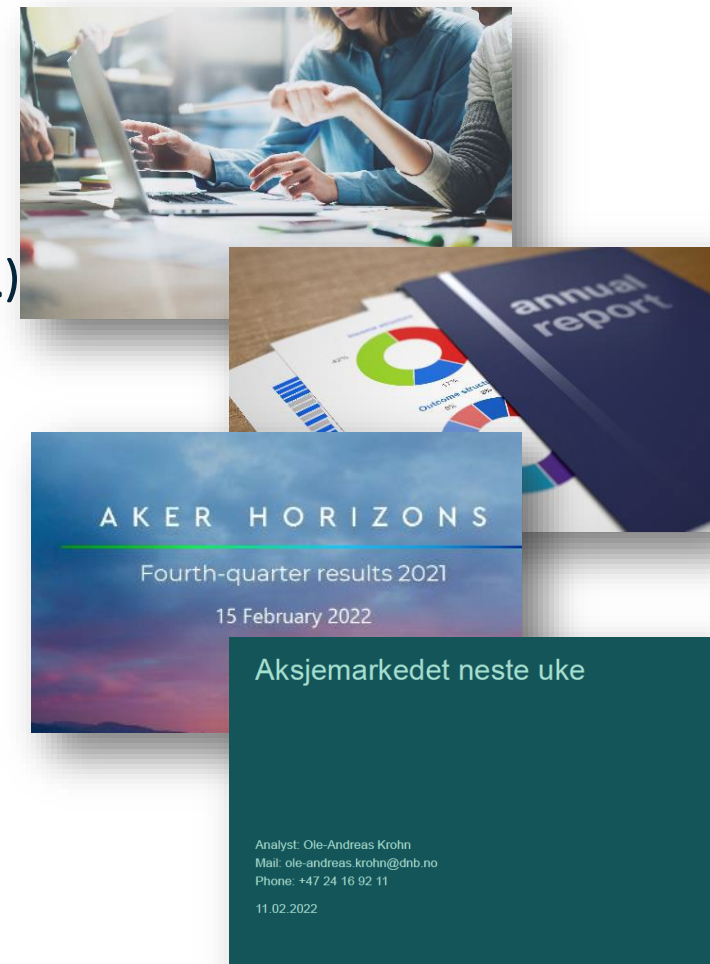

Aksje-plukking er vanskelig.

Å spre risikoen vil **sikre bedre balanse** og du vil unngå de største bevegelsene i enkelt-selskaper

Enkle grep for bedre aksjeavkastning

- Sett deg godt inn i selskapet
 - Forretningsideen og strategien
 - Hvordan ledes selskapet? Bærekraft?
 - Finansiell situasjon (lønnsomhet, kontanter, utbytte, gjeld m.m.)
- Aksjekursen
 - Historikk, utvikling
 - Verdsettelse og prising: Er aksjen dyr eller billig?
Har ikke noe med aksjekursen er høy eller lav i kroner!
 - Analytikerens anbefalinger og stemningen i markedet
- Ha en plan
 - Avkastningsmål: Gevinstsikring og Stopp loss
 - Ulike tidsperspektiv og mål for ulike aksjer?
 - Spre risikoen på flere aksjer

AKSJEFOND I PRAKSIS

- Aksjefond er en **samling** av aksjer.
- Alle fond har et tydelig **mandat** (regler)
- Som regel gratis å kjøp/selge
- **Årlig forvaltningsgebyr** (betales daglig)
- **Minste kjøpesum kr 100**

Anbefales være **langsiktig**.
Ikke for day-trading!

Aktive fond

Skal slå en indeks. Forvaltes av en person/team. Har overvekt/undervekt i selskaper. Dyrere enn passive.

Passive fond

Skal replikere utviklingen i en indeks. Rimeligere forvaltning.

**) De færreste norske tilbydere tar transaksjonsgebyr. Noen har begynt med plattformavgift.*

Fondshandel i praksis

- Fond handles en gang per dag

Kursen:

- Settes daglig og etterskuddsvis
- Alle kostnader er inkludert i daglig kurs*
- Tap/gevinst reflekteres i den daglige kursen

**) De færreste norske tilbydere tar transaksjonsgebyr. Noen har begynt med plattformavgift.*

Fondstypene

- Aksjefond og indeksfond (aksjeindeksfond)

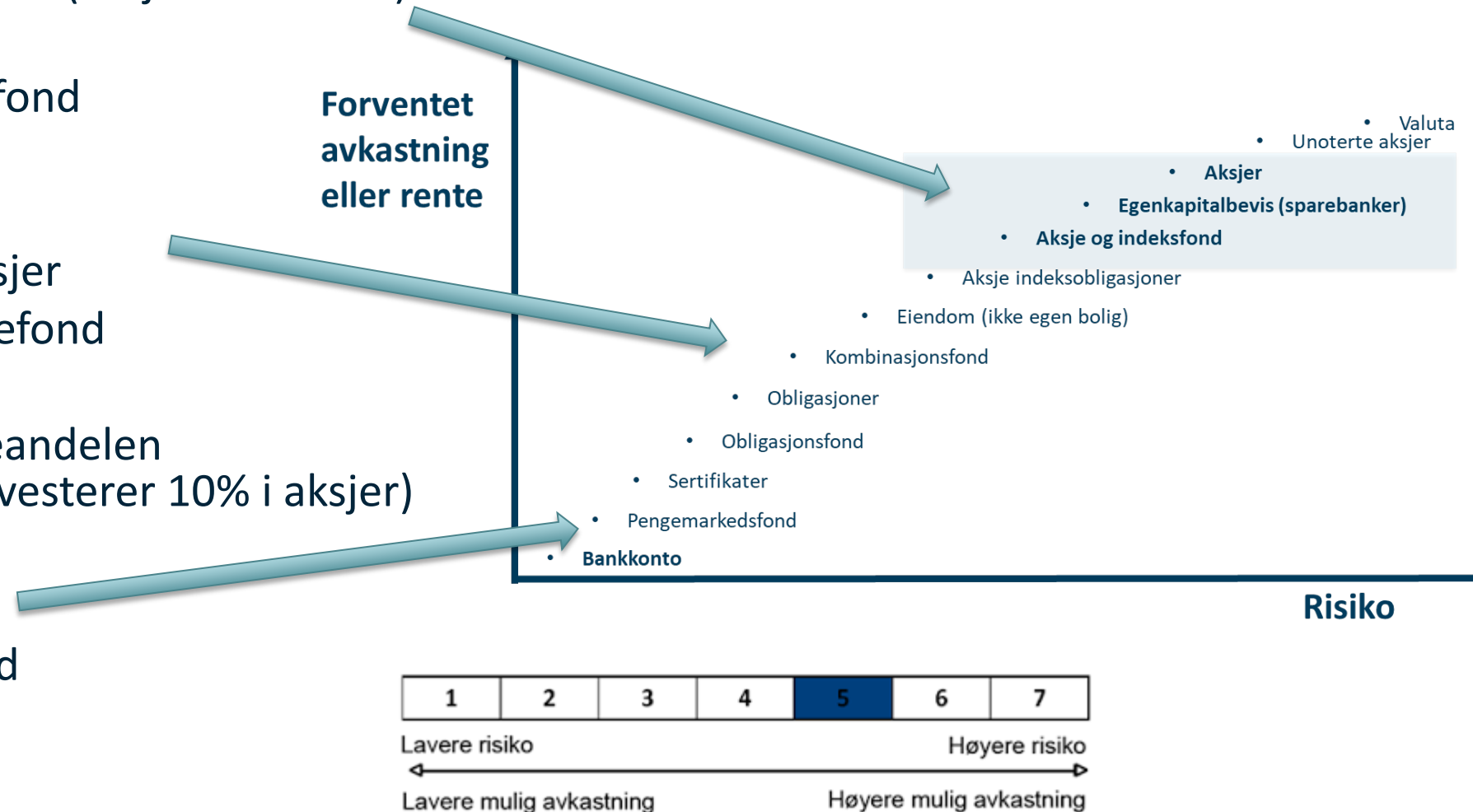
- Bransjefond
- Regionale / lands fond

- Kombinasjonsfond

- Både renter og aksjer
- Ofte kalt porteføljefond
- Som regel globale
- Navnet angir aksjeandelen
f.eks. Plan 10 (=investerer 10% i aksjer)

- Rentefond

- Pengemarkedsfond
- Obligasjonsfond
- High Yield fond

SJEKK FAKTA FOR AKSJEFOND

- Fondsprofil
- Målsetting
- Referanseindeks
- Risiko-vurdering
- Aktiv vs passiv forvaltning (indeksforvaltning)
- Kostnader og gebyrer
- Historisk avkastning
- Bærekraft

Referanseindeks: Fondets utbyttejusterte referanseindeks er MSCI World Index. Referanseindeksen består av om lag 1600 selskaper, mens fondet normalt har 55-70 selskaper i sin portefølje. Fondets avkastning vil over tid kunne avvike betydelig fra referanseindeksen.

GEBYRER FOR DENNE ANDELSKLASSEN

Engangsgebyrer som belastes før eller etter at du investerer.

Tegningsgebyr 0,00%

Innløsningsgebyr 0,00%

Gebyrer som belastes andelsklassen i løpet av et år

Løpende kostnader 1,40%

Gebyrer som belastes andelsklassen under spesielle omstendigheter

Resultatbasert honorar Ingen

Største plasseringer

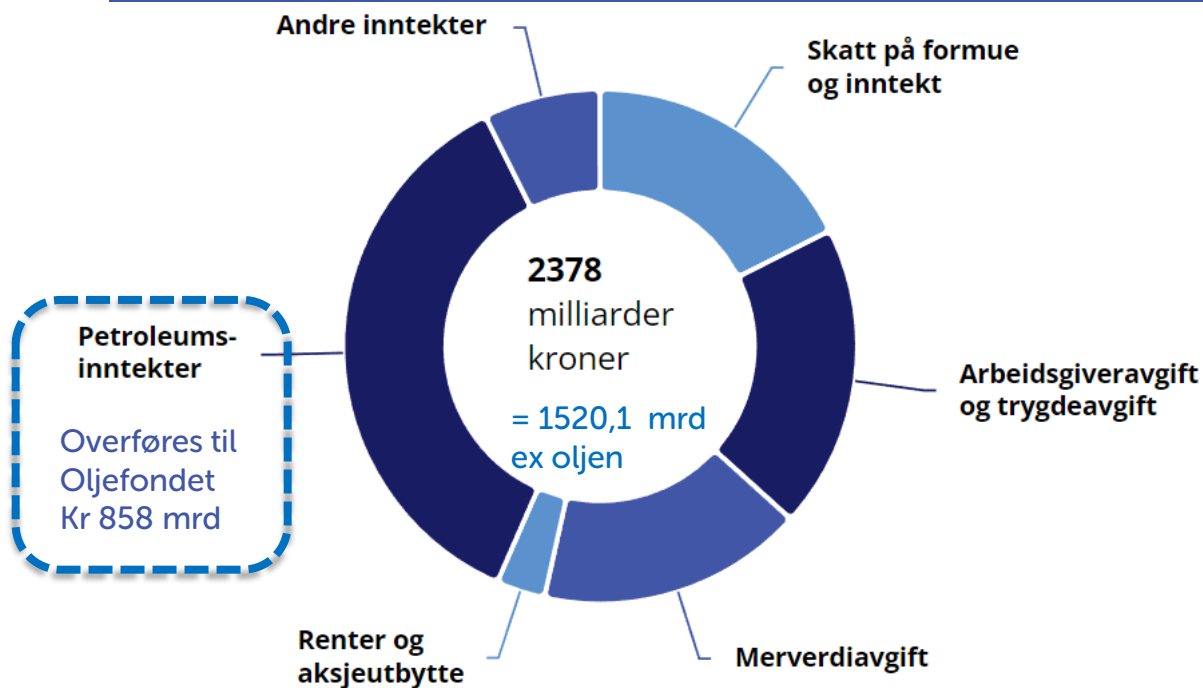
Beholdning	Sektor	Land	%
Alphabet Inc A	Teknologi	USA	4,31
Johnson & Johnson	Helsevern	USA	3,28
Royal Dutch Shell PLC Class A	Olje & Gass	Storbritannia	2,99
Prudential PLC	Finans	Storbritannia	2,99
Oracle Corp	Teknologi	USA	2,78
Anadarko Petroleum Corp	Olje & Gass	USA	2,77
Visa Inc Class A	Finans	USA	2,72
Bank of America Corporation	Finans	USA	2,69
Tractor Supply Co	Konsumentvarer	USA	2,61
Sanofi SA	Helsevern	Frankrike	2,51

⊕ Økning ⊖ Reduksjon ☆ Ny beholdning siden siste portefølje

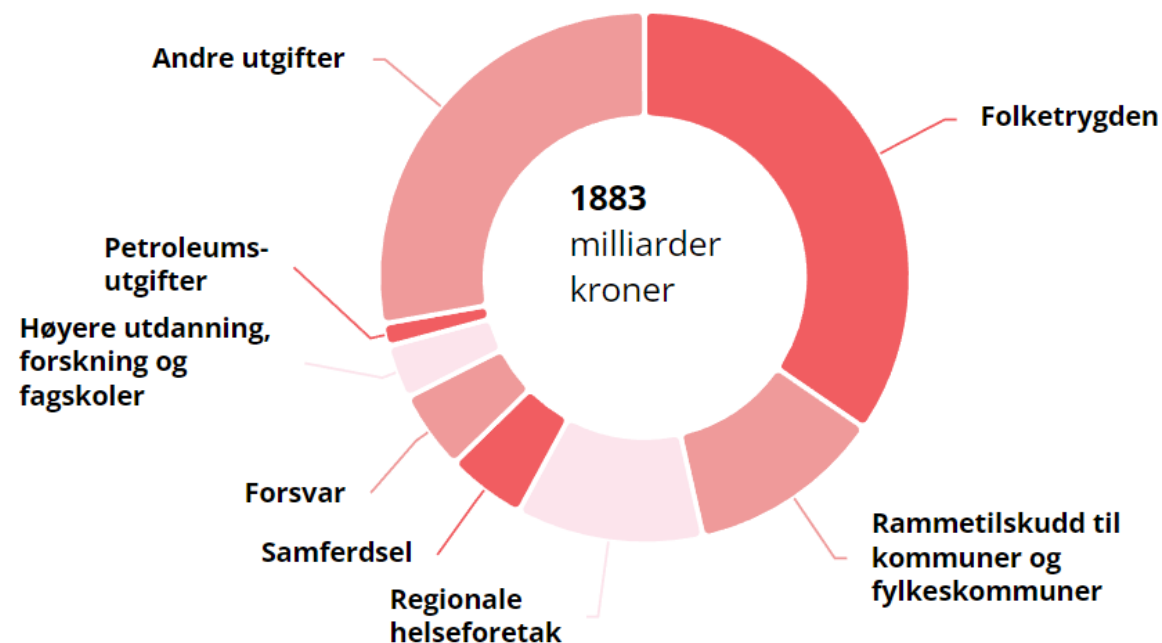
STATSBUDSJETTET 2024

Inntekter

Inntekter uten petroleum kr 1 520,1 mrd.

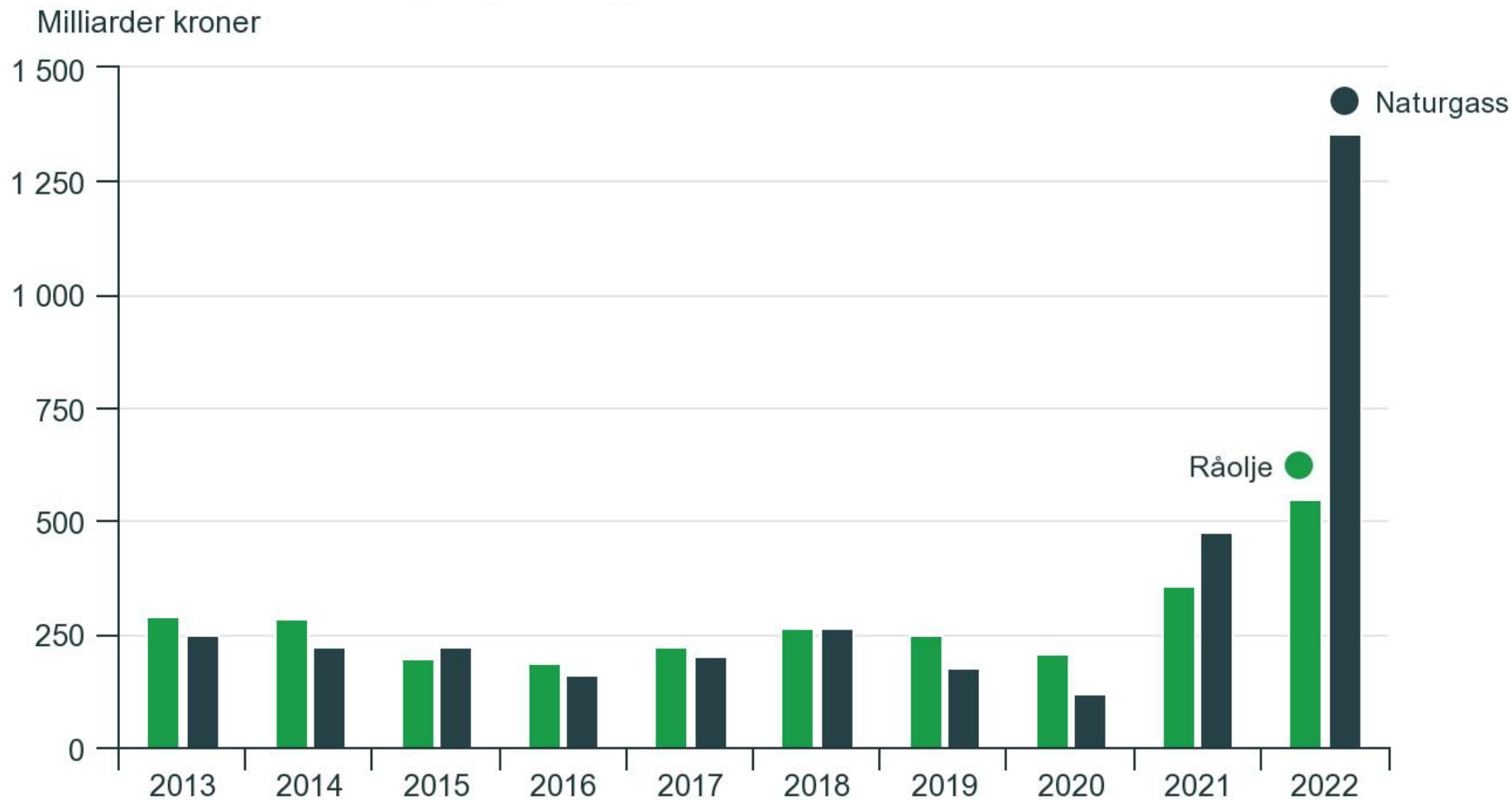
Utgifter

Budsjettunderskudd dekkes med kr 409,8 mrd. fra Oljefondet (ca 2,7% av fondets midler, mindre enn de 3% i Handlingsregelen)

Petroleumseksporten gir rekordhøye inntekter

Nesten 2.000 milliarder kroner i eksportinntekter i 2022

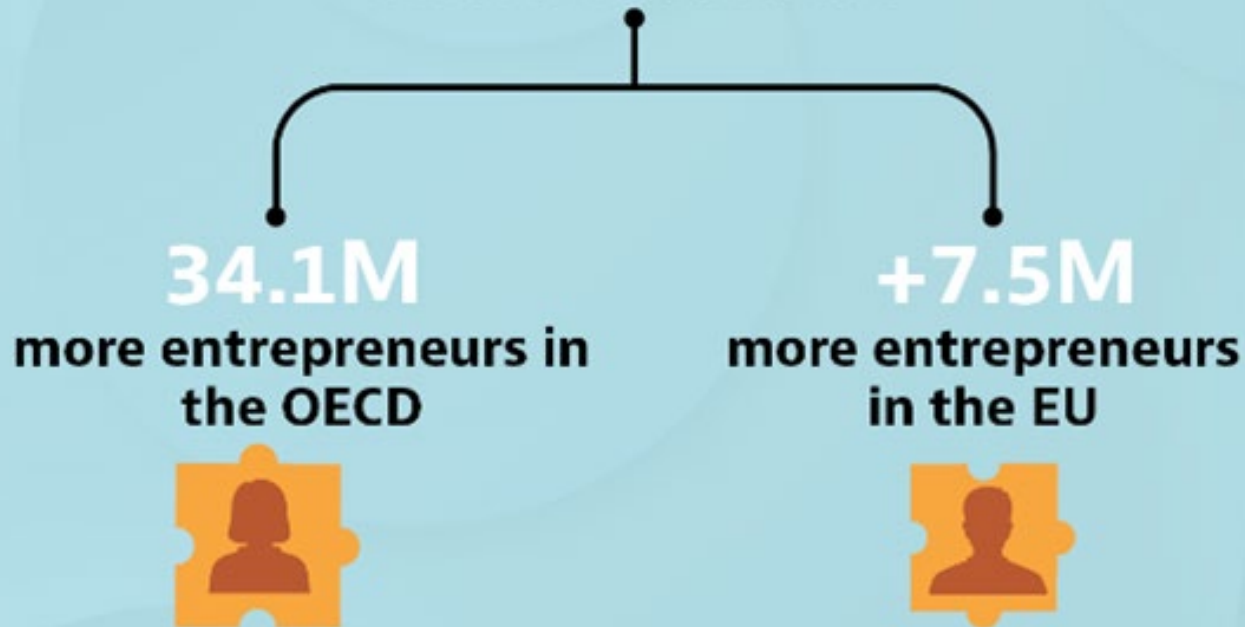
I Statsbudsjettet ventes (skatte)inntekter fra denne eksporten på kr 832 milliarder i 2024.

76% av inntektene i statsbudsjettet er fra olje og gass.

Oljeskattesatsen er 78%:
I 2022 betalte Equinor alene ca kr 550 mrd i skatt til den norske stat.

#MissingEntrepreneurs

There would be

if everyone was as active in business creation as 30-49 year-old men.

If everyone was as active in business creation as 30–49-year-old men, there would be +34.1 million more entrepreneurs in the OECD and +7.5 million in the EU.

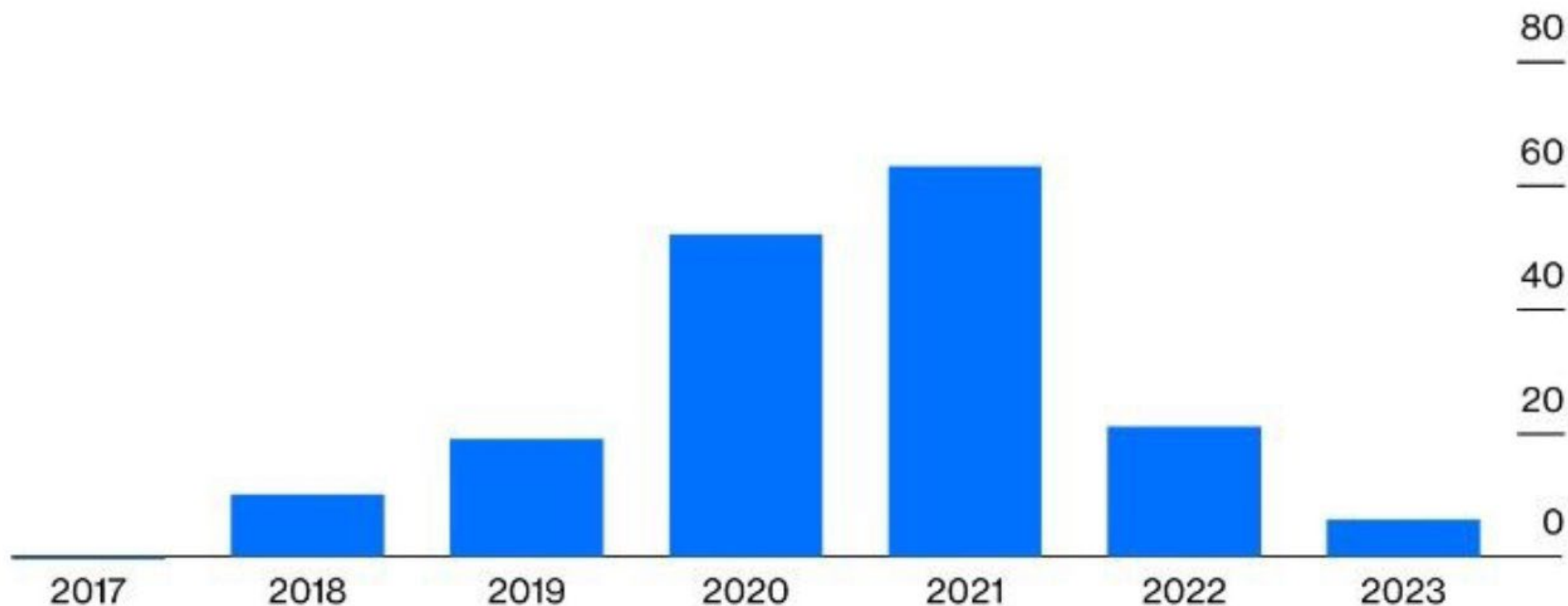
How can governments close the entrepreneurship gap?

 <http://oe.cd/5kF>

9.Januar 2024

ESG Is No Longer Such a Hot Topic on Wall Street

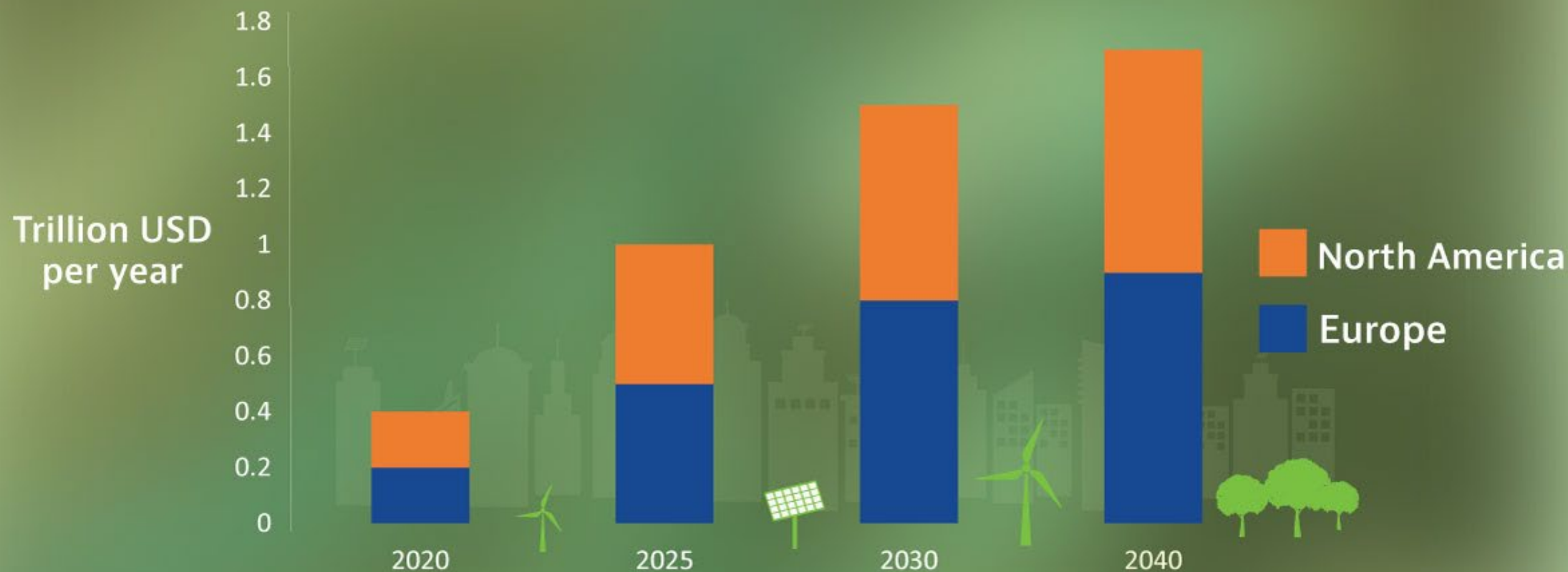
Mentions of ESG on BlackRock's earnings calls, conference presentations and shareholder meetings

Source: Bloomberg

Low-carbon investment in Europe and North America must quadruple to meet net-zero goals by 2040

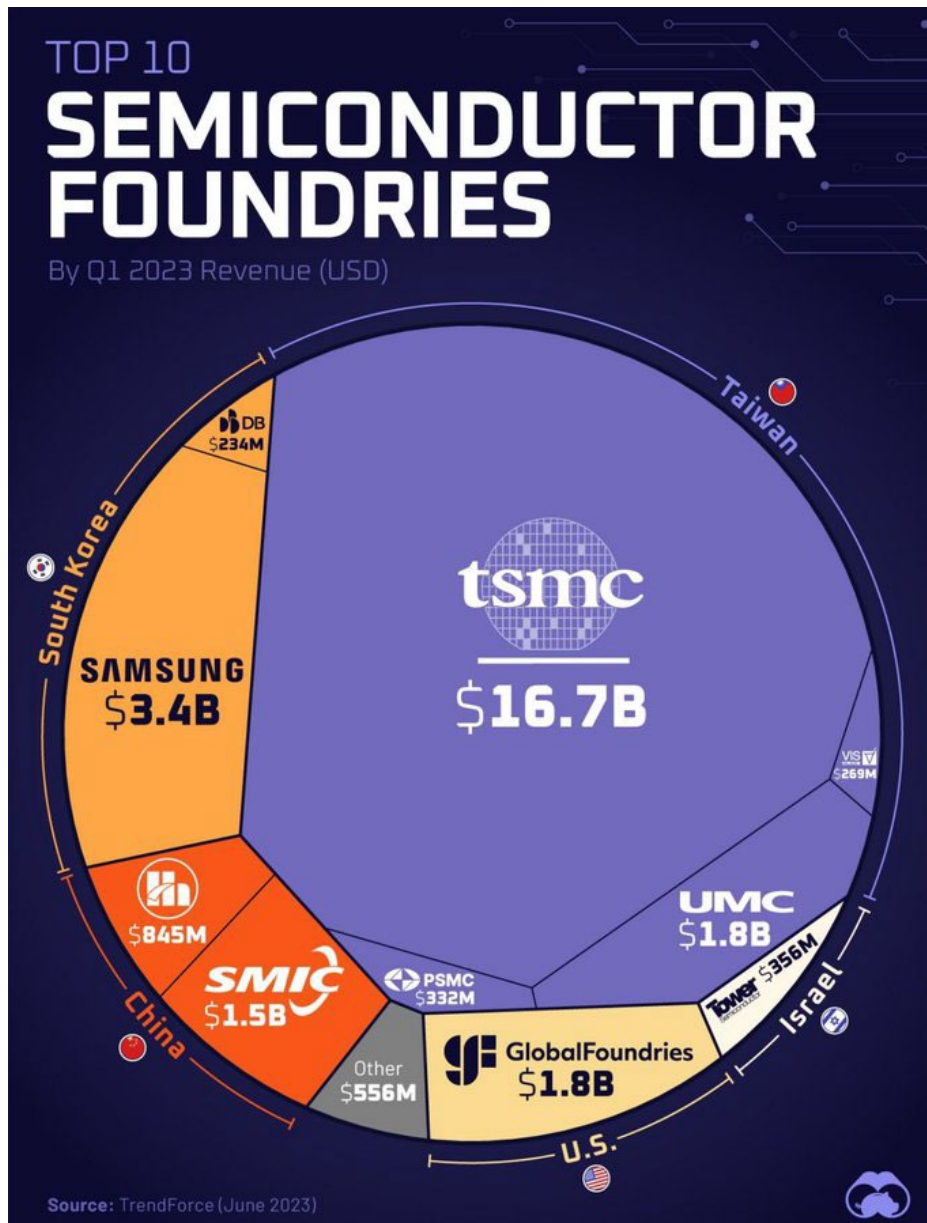

Source: Race to Zero, n.d. Financing Roadmaps [WWW Document]
URL: www.gfanzero.com/netzerofinancing

Chile, Costa Rica and United Kingdom: September 2023 - October 2023
 New Zealand and Switzerland: Q2 2023 - Q3 2023

Source: OECD (2024), Infra-annual Labour Statistics (database)

Halvleder-industrien sortert på inntekter i USD

Taiwan har en stor del av kaken. De har også Taiwanske fabrikker i USA (!). Tenk hva som skjer om Kina får kontroll over Taiwan..... (da må de ut av USA og amerikanske tech-selskaper får problemer med deler)